

Białobrzęski, Tomasz

Wyższe Seminarium Duchowne w statutach i dokumentach XLII Synodu Płockiego

Studia Płockie 38, 73-83

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Tomasz Białobrzeski

WYŻSZE SEMINARIUM DUCHOWNE W STATUTACH I DOKUMENTACH XLII SYNODU PŁOCKIEGO

Biskup Płocki Zygmunt Kamiński mając na uwadze reformę Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz potrzeby Diecezji Płockiej zdecydował zwołać synod diecezjalny. W tym celu 19 września 1984 r. powołał Komisję Przygotowawczą, której zadaniem było przygotowanie i organizacja pracy przyszłego synodu¹. Synod diecezjalny został zwołany przez Biskupa Płockiego Zygmunta Kamińskiego 19 lutego 1987 r., a jego prace zakończył 7 czerwca 1991 r. papież Jan Paweł II podczas swojej wizyty w Płocku.

Synod podjął wyzwanie nowych czasów związane ze zmianą systemu politycznego, społecznego i gospodarczego w Polsce. W tej nowej sytuacji stanął przed pytaniem, które nurtowało Ojców Soboru Watykańskiego II: „kościół, co mówisz o sobie?”, to znaczy kim jesteś, kim powinieneś być. Pytania te znalazły swój wyraz w hasle synodu: „Przypatrzcie się, bracia, powołaniu waszemu” (1 Kor 1, 26). W okresie czterech lat duchowni, wierni świeccy, członkowie instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, snuli refleksję nad swoim powołaniem i zadaniami, jakie związane są z jego realizacją „tu i teraz”. Tym samym synod stał się dziełem całej wspólnoty diecezjalnej².

Uchwały końcowe synodalnego zgromadzenia dotyczą istotnych spraw życia diecezjalnego oraz wytyczają kierunki pracy duszpasterskiej³. Wyższe Seminarium Duchowne oraz troska o powołania kapłańskie były również przedmiotem synodalnej refleksji, która znalazła swoje odzwierciedlenie w statutach i dokumentach synodu.

¹ Por. Kalendarium 42 Synodu Płockiego, XLII Synod Diecezji Płockiej, Płock 1992, s. 269-271.

² Por. Bp Z. Kamiński, Słowo wprowadzające Biskupa Płockiego, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 9-10.

³ Por. tamże.

XLII Synod Diecezji Płockiej poświęca duszpasterstwu powołaniowemu oraz Wyższemu Seminarium Duchownemu odrębne miejsce. Temat seminarium pojawia się również w statutach poświęconych innym zagadnieniom, takim jak sakrament święceń oraz troska o materialne utrzymanie instytucji diecezjalnych.

1. Przedstawiciele Wyższego Seminarium Duchownego na XLII Synodzie Diecezji Płockiej

Na podstawie „Składu komisji synodalnych (powołanych przez Biskupa Płockiego 19 II i 23 IV 1987 r.)”⁴ oraz „Listy uczestników 42 Synodu Płockiego”⁵ można wskazać profesorów i alumnów, którzy uczestniczyli w jego pracach. Dwa dokumenty wyżej wymienione zawierają nazwiska następujących przedstawicieli WSD: bp. Roman Marcinkowski, bp. Andrzej Suski, ks. Zbigniew Adamkowski, ks. Bogdan Czupryn, ks. Kazimierz Dziadak, ks. Wojciech Góralski, ks. Romuald Jaworski, ks. Dariusz Kąpiński, ks. Zdzisław Konarzewski, ks. Józef Kraszewski, ks. Stanisław Kutniewski, ks. Andrzej Lelęć, ks. Marcei Molski, ks. Ireneusz Mroczkowski, ks. Sławomir Nasiorowski, ks. Ryszard Ptasieński, ks. Andrzej Rojewski, ks. Tadeusz Rutowski, ks. Czesław Rychlicki, ks. Bronisław Sałkowski, ks. Henryk Seweryniak, ks. Jerzy Skotnicki, ks. Janusz Śniegocki.

Przedstawicielami alumnów WSD na synodzie byli: dk. Jacek Szklarek, dk. Paweł Bejger, dk. Grzegorz Dobrzeniecki, Leszek Zygnier, Marek Jarosz, Dariusz Drażewski, Ryszard Piekut, Leszek Goździewski⁶.

2. Wyższe Seminarium Duchowne w dokumentach wstępnych synodu

Statuty XLII Synodu Płockiego poprzedzone są siedmioma dokumentami wstępnymi. Dwa z tych dokumentów zawierają wzmiankę o powołaniach kapłańskich oraz Wyższym Seminarium Duchownym.

Pierwszy z wymienionych dokumentów, opracowany przez ks. Wojciecha Góralskiego, nosi tytuł „*Diecezja Płocka i jej synody na przestrzeni wieków*”⁷. W zwięzłej historii diecezji i jej synodów autor odniósł się również do Seminarium Diecezjalnego: „Oprócz istniejącego od 1594 r. seminarium duchownego w Pułtusk, powstało w 1710 roku drugie diecezjalne seminarium w Płocku, które w 1925 r. uzyskało od władz państwowych prawa wyższej uczelni. W 1916 r., z inicjatywy bp. A. J. Nowowiejskiego, założono niższe seminarium mające prawa państwowe. Obie szkoły mieściły się w jednym kompleksie gmachów, które w latach międzywojennych znacznie powiększono. W 1939 r. Niemcy zamknęły seminaria, usunęły

⁴ Por. Skład komisji synodalnych (powołanych przez Biskupa Płockiego 19 II i 23 IV 1987 r.), XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 257-261.

⁵ Por. Lista uczestników 42 Synodu Płockiego, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 262-268.

⁶ Por. tamże.

⁷ W. Góralski, *Diecezja Płocka i jej synody na przestrzeni wieków*, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 11-26.

kleryków i profesorów, aresztując kilku z nich, a budynki przeznaczyli na koszar wojskowe. 21 alumnów ukończyło studia i przyjęło święcenia kapłańskie w Kielcach i Sandomierzu. W 1945 r. obydwie instytucje wznowiły swoją działalność.

W 1927 r. powstała Biblioteka Diecezjalna, do której zbiorów włączono: bibliotekę kapituły katedralnej, bibliotekę Seminarium Duchownego w Płocku, biblioteki skasowanych klasztorów: bernardynów w Skępem, reformatów w Zarębach Kościelnych, dominikanów płockich, jezuitów (w części) oraz księgozbiór bpa Piotra Dunin Wolskiego. Od 1903 r. istnieje również Archiwum Diecezjalne, a od 1929 r. – Muzeum Diecezjalne⁸.

Drugi dokument pt. „*Diecezja Płocka przed rokiem 2000*”⁹ został przygotowany przez ks. Janusza Mariańskiego. Autor charakteryzując Diecezję Płocką odnosi się również do tematu powołań kapłańskich oraz seminarium duchownego: „Powołania kapłańskie i zakonne są szczególnym przejawem i skutkiem religijności. Ich wzrost wydaje się czymś charakterystycznym dla religijności polskiej. W badaniach socjologicznych z lat sześćdziesiątych stwierdzono w diecezji płockiej istnienie „stref dużej liczby powołań”. Przez diecezję z północnego wschodu na południowy zachód biegnie szeroki pas obejmujący dekanaty o małej stosunkowo liczbie powołań, pozostawiając trzy dekanaty w północno-zachodniej oraz pięć dekanatów we wschodniej części diecezji, które w latach 1900-1961 wydały 59% ogółu powołań księży diecezjalnych. Prawdopodobnie dekanaty wschodnie i część zachodnich odznaczały się intensywniejszym życiem religijnym, a prestiż i atrakcyjność „zawodu” księdza była tam wyższa. Zdecydowana większość księży (ponad 80%) była pochodzenia chłopskiego, pozostali – rzemieślniczego, robotniczego i inteligenckiego. Struktura zrealizowanych powołań kapłańskich ze względu na pochodzenie społeczne odzwierciedlała dość dokładnie strukturę społeczno-ekonomiczną diecezji.

Kształcenie przyszłych kadr duchowieństwa dokonuje się w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku, szczytującym się swoją przeszło 250-letnią tradycją (a nawet blisko 400-letnią, jeśli się uwzględni działalność powstałego w XVI wieku seminarium w Pułtusk). W okresie powojennym nastąpił gwałtowny wzrost liczby alumnów w seminarium płockim, który osiągnął w 1957 r. cyfrę 154 osób (ponadto 3 kleryków zakonnych). W latach sześćdziesiątych zaznaczył się lekki spadek liczby alumnów i wynosił: w 1959 r. – 88, w 1962 r. – 61, w 1964 r. – 77. W 1973 r. było 86 alumnów, w 1976 r. – 88 alumnów. Pod koniec lat siedemdziesiątych nastąpił wyraźny wzrost liczby alumnów w WSD. W 1978 r. studiowało 106 alumnów, a w latach następnych: 116, 121, 120, 125, 125, 144, 153, 163, 172, 180, 178, 162 (dane z początku roku akademickiego). W dalszym ciągu większość alumnów legitymujących się pochodzeniem wiejskim (w 1990 r. – 74, 1%). W Diecezji funkcjonuje również Niższe Seminarium Duchowne¹⁰.

⁸ Tamże, s. 22.

⁹ Por. J. Mariański, *Diecezja Płocka przed rokiem 2000*, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 27-58.

¹⁰ Tamże, s. 41-42.

„W zakresie religijnej kultury umysłowej ważną rolę odgrywa Wyższe Seminarium Duchowne. Znaczna część kadry profesorskiej prowadzi zajęcia dydaktyczne także na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W oparciu o wymagania Soboru Watykańskiego II, wyrażone w dokumentach *Presbyterorum ordinis* i *Optatam totius* Biskup Płocki powołał 6 kwietnia 1972 r. Soborowe Studium Teologiczno-Pastoralne dla kapłanów diecezji płockiej (Punkt Konsultacyjny Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie). Uczelnia ta przyjęła od początku profil teologiczno-pastoralny i obok ważnych dyscyplin teologicznych w sensie ścisłym, wiele troski poświęcała dyscyplinom związanym z szeroko rozumianą teologią pastoralną. Celem nauczania byłoby permanentne kształtowanie formacji intelektualnej i duchowej kapłanów, zwłaszcza w pierwszych latach po święceniach kapłańskich. Do 1991 r. studiowało w Soborowym Studium 251 kapłanów, z czego 218 uzyskało absolutorium, a 69 kapłanów stopień magistra teologii na Wydziale Teologicznym ATK¹¹.

3. Statuty XLII Synodu Płockiego poświęcone powołaniom kapłańskim oraz Wyższemu Seminarium Duchownemu

Statuty wiele razy odnoszą się do powołań kapłańskich i Wyższego Seminarium Duchownego. W tej części publikacji poszczególne statuty zostały pogrupowane i przedstawione w sposób tematyczny.

a. Powołania kapłańskie

Tematem związanym bezpośrednio z Seminarium Duchownym jest troska o budzenie nowych powołań kapłańskich. Prawodawca XLII Synodu Płockiego w statucie 76 wskazuje, iż „wśród różnorodnych powołań w Kościele szczególne znaczenie ma powołanie kapłańskie, będące wezwaniem do szczególnego udziału w kapłaństwie Chrystusa¹².

Sobór Watykański II podkreśla, że „obowiązek budzenia powołań ciąży na całej społeczności chrześcijańskiej, która winna spełniać go przede wszystkim przez życie w pełni chrześcijańskie¹³. Podobne stwierdzenia zawierają kan. 233 § 1 KPK oraz statut 77 synodu: „Na całej wspólnotcie diecezjalnej, a zwłaszcza na rodzicach chrześcijańskich, wychowawcach i kapłanach spoczywa obowiązek troski o powołania kapłańskie¹⁴. Zdaniem prawodawcy troska o budzenie powołań kapłańskich jest jedną z form odpowiedzialności laikatu za Kościół¹⁵. Odpowie-

¹¹ Tamże, s. 54.

¹² XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., st. 76.

¹³ *Optatam totius*, n. 2.

¹⁴ XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., st. 77 § 1.

¹⁵ Por. tamże, st. 59. „Odpowiedzialność laikatu za Kościół przejawia się również w modlitwie za kapłanów, budzeniu powołań kapłańskich, współpracy z duszpasterzami i niesionej im pomocy w przezwyciężaniu trudności”.

działność za budzenie powołań kapłańskich wspólnie z wiernymi dzieli Dzieło Powołań Kapłańskich pod przewodnictwem referenta diecezjalnego¹⁶.

W statucie 77 § 3 zostały wymienione konkretne wskazania dla parafialnego duszpasterstwa powołaniowego, które powinno być realizowane poprzez modlitwę, katechizację, troskę o młodzież należącą do grup parafialnych¹⁷.

b. Przygotowanie do kapłaństwa

Szczególną formą dalszego przygotowania do kapłaństwa jest ukończenie Niższego Seminarium Duchownego w Płocku¹⁸.

Bezpośrednie przygotowanie do kapłaństwa odbywa się w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku¹⁹. „Kandydaci do kapłaństwa z terenu diecezji płockiej powinni być kierowani przez swoich proboszczów do Niższego lub Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku”²⁰.

Prawodawca synodalny zobowiązuje wszystkich kapłanów diecezjalnych, a szczególnie duszpasterzy parafii pochodzenia alumnów do współpracy z moderatorami seminaryjnymi²¹.

Statuty 378-382 XLII Synodu Płockiego poświęcone sakramentowi święceń kapłańskich odnoszą się również pośrednio do Wyższego Seminarium Duchownego. Prawo synodalne określa niektóre szczegółowe czynności formalne związane ze święceniami.

„Przed promowaniem alumnów do diakonatu, w kościołach parafialnych kandydatów należy – po otrzymaniu pisma Rektoratu Wyższego Seminarium Duchownego – wygłosić jedną zapowiedź: w niedzielę lub święto nakazane”²².

„Po przyjęciu przez alumna diakonatu rektor Wyższego Seminarium Duchownego powiadamia o tym fakcie Kurię Diecezjalną, ta zaś kieruje do proboszcza parafii miejsca chrztu alumna polecenie dokonania w księdze ochrzczonych od-

¹⁶ Por. tamże, st. 77 § 2. „Duszpasterstwem powołań kapłańskich kieruje Diecezjalne Dzieło Powołań Kapłańskich pod przewodnictwem referenta diecezjalnego”.

¹⁷ Por. tamże, st. 77 § 3. „W trosce o budzenie powołań do kapłaństwa duszpasterze powinni: a) często modlić się z wiernymi o powołania; b) uwzględniać problematykę powołaniową we wszelkich typach katechezy; c) rozwijać takie formy pracy duszpasterskiej, które są głównym źródłem powołań (np. praca ze służbą liturgiczną, zwłaszcza ministrantami, duszpasterstwo oazowe); d) organizować doroczny Tydzień Modlitw o Powołania; e) organizować tzw. Niedzielę Powołań z udziałem przedstawicieli Seminarium Duchownego; f) kierować odpowiednich kandydatów na diecezjalne rekolekcje powołaniowe”.

¹⁸ Por. tamże, st. 78. § 1. „Szczególną formą dalszego przygotowania do kapłaństwa jest ukończenie Niższego Seminarium Duchownego w Płocku. Bezpośrednie przygotowanie do kapłaństwa odbywa się w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku. Strukturę i zasady funkcjonowania obydwu Seminarium określały przepisy specjalne”.

¹⁹ Por. tamże.

²⁰ Por. tamże, st. 78 § 2.

²¹ Por. tamże, st. 79 § 1. „Wszyscy kapłani diecezjalni, a szczególnie duszpasterze parafii pochodzenia alumnów, zobowiązani są do wychowawczej współpracy z moderatorami seminaryjnymi”.

²² Por. tamże, st. 378.

nośnej adnotacji. O jej dokonaniu proboszcz obowiązany jest powiadomić Kurie Diecezjalną²³.

„Wszyscy proboszczowie obowiązani są przedstawić, na prośbę Rektoratu Wyższego Seminarium Duchownego, rzetelne opinie o alumnach, spędzających wakacje w ich parafiach oraz kandydatach do diakonatu²⁴.”

Prawodawca synodalny zobowiązuje księży proboszczów do otoczenia opieką oraz wdrażania do przyszłych obowiązków i wspólnoty kapłańskiej alumnów przebywających w ich parafii²⁵.

W statucie 382 zostało zawarte wezwanie, aby proboszczowie alumnów przyjmujących święcenia diakonatu i kapłaństwa zachęcali wiernych tych parafii do udziału w obrzędach święceń. W pozostałych parafiach diecezji duszpasterze i wierni winni modlić się w intencji święconych²⁶.

W statucie 79 § 2 znajduje się zachęta kierowana do kapłanów i wiernych świeckich, aby modlitewnie wspierali Wyższe Seminarium Duchowne²⁷.

W części poświęconej posłudze Słowa Bożego znajduje się krótka wzmianka o seminarium: „Podstawową formację kaznodziejską zdobywają kapłani w czasie odbywania studiów seminaryjnych [...]”²⁸.

c. Stała formacja kapłanów

Formacja kapłańska powinna być, zwłaszcza ze względu na warunki nowoczesnego społeczeństwa, kontynuowana i doskonalona także po ukończeniu studiów seminaryjnych. Zadaniem Konferencji Biskupów będzie zastosowanie w poszczególnych narodach odpowiedniejszych do tego środków, jak instytuty duszpasterskie, zebrania zwoływane w ustalonych terminach i odpowiednie ćwiczenia²⁹.

Wśród obowiązków i praw duchownych prawodawca XLII Synodu Płockiego wymienia troskę o własne uświęcenie. W statucie 81 § 6 synodu wskazuje się Wyższe Seminarium Duchowne jako miejsce miesięcznych godzin skupienia, które są jedną z form duchowej formacji kapłanów³⁰.

²³ Por. tamże, st. 379.

²⁴ Por. tamże, st. 380.

²⁵ Por. tamże, st. 381. „Proboszczowie winni otoczyć alumnów, przebywających w ich parafiach, szczególną opieką, wdrażając ich do wspólnoty kapłańskiej i przyszłych zadań duszpasterskich”.

²⁶ Por. tamże, st. 382. „Proboszczowie alumnów przyjmujących święcenia diakonatu i kapłaństwa niech zachęcą wiernych tych parafii do udziału w obrzędach święceń. W pozostałych parafiach diecezji duszpasterze i wierni winni modlić się w intencji święconych”.

²⁷ Por. tamże, st. 79 § 2. „Kapłani i wierni świeccy powinni wspierać Seminarium Duchowne modlitwą oraz zapewnić im utrzymanie materialne. Zakres i sposób realizacji pomocy materialnej na rzecz seminariów określa władza diecezjalna”.

²⁸ Tamże, st. 280.

²⁹ Por. *Optatam totius*, n. 22.

³⁰ Por. XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., st. 81 § 6. „Duchowej formacji kapłańskiej służyć również spotkania ascetyczne, które odbywają się przy okazji konferencji dekanalnych. Kapłani miasta Płocka biorą udział w miesięcznych godzinach skupienia, odbywających się w Wyższym Seminarium Duchownym”.

d. Sakrament pokuty

Kodeks Prawa Kanonicznego w kan. 1398 zawiera zapis o karze za przestępstwo przeciwko życiu człowieka. „Kto powoduje przerwanie ciąży, po zaistnieniu skutku, podlega ekskomunice wiążącej mocą samego prawa”³¹. Na podstawie uchwały Konferencji Episkopatu Polski z 29.03.1984 r. oraz dekretu Biskupa Płockiego z 30.03.1984 r., profesorowie Wyższego i Niższego Seminarium Duchownego uzyskali uprawnienia do uwalniania z tej kary na forum sakramentu spowiedzi³².

e. Materialne utrzymanie Seminarium Duchownego

Kolejna wzmianka o Wyższym Seminarium Duchownym pojawiająca się w kilku statutach XLII Synodu Płockiego odnosi się do spraw materialnych związanych z utrzymaniem seminarium.

Na pierwszym miejscu wymieniani są wierni świeccy, którzy poprzez składanie ofiar materialnych utrzymują Seminarium Duchowne³³. Również kapłani zostają zobowiązani do uczestniczenia w kosztach utrzymania seminarium. Zakres i sposób realizacji pomocy materialnej na rzecz seminarium określa władza diecezjalna³⁴.

Prawodawca powołuje dekanalnych rzeczników seminaryjnych, aby pośredniczyli między Seminarium Duchownym a parafiami³⁵. Ponadto „zachęca się do tworzenia w parafiach grup katolików świeckich, którzy pragną w szczególności sposób pomagać seminarium”³⁶.

³¹ KPK, kan. 1398.

³² Por. XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., st. 366. „Następujący spowiednicy mogą uwalniać od kary ekskomuniki latae sententiae za przestępstwo „procuratio abortus”: członkowie kapituły, kapłani zatrudnieni w Kurii Diecezjalnej, profesorowie Wyższego i Niższego Seminarium Duchownego, dziekani, wicedziekani, proboszczowie, administratorzy parafii, wszyscy kapłani podczas spowiedzi w kościele katedralnym i w sanktuariach: w Czerwińsku, Skępem, Oborach, Przasnyszu i Sierpcu, przełożeni wyżsi oraz przełożeni domów kleryckich instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego (posiadający upoważnienie do słuchania spowiedzi od ordynariusza płockiego). Ponadto upoważnienie to przysługuje wszystkim spowiednikom podczas spowiedzi w czasie wielkanocnym, misji i rekolekcji parafialnych, kanonicznych wizytacji biskupich, odpustów parafialnych, z okazji spowiedzi przedślubnej, spowiedzi żołnierzy i więźniów, spowiedzi w szpitalach, spowiedzi osób chorych i kobiet ciężarnych, z okazji spowiedzi generalnych przynajmniej z okresu jednego roku (zob. uchwała Konferencji Episkopatu Polski z 29 III 1984 r., oraz dekret biskupa płockiego z 30 III 1984 r., Okólnik Kurii Diecezjalnej, nr 18/84)”.

³³ Por. tamże, st. 58. § 1. „Wierni świeccy poprzez składanie ofiar materialnych utrzymują kościoły i kaplice oraz troszczą się o ogólnodiecezjalne instytucje kościelne, takie jak: Kuria Diecezjalna, Seminarium Duchowne, Instytut Wyższej Kultury Religijnej, Muzeum Diecezjalne, Biblioteka Diecezjalna”. § 2. „Na szczególne podkreślenie zasługuje ofiarność świeckich na rzecz Seminarium Duchownego w Płocku”.

³⁴ Por. tamże, st. 79 § 2.

³⁵ Por. tamże, st. 79 § 3. „Pośrednikami w sprawach gospodarczo-materialnych między Seminarium Duchownym a księżmi pracującymi w parafiach, są dekanalni rzecznicy seminaryjni”.

³⁶ Por. tamże, st. 79 § 4.

W statucie 351 znajduje się uszczegółowienie kan. 951 § 1 KPK, które odnosi się do intencji mszalnych. Prawodawca synodalny decyduje, że „poza dniem Bożego Narodzenia, stypendia mszalne za Msze święte binowane i trynowane winny być przeznaczane na rzecz Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku. Przekazane stypendia mają być odnotowywane w księdze intencji mszalnych”³⁷.

4. Wyższe Seminarium Duchowne w aneksach do statutów XLII Synodu Płockiego

Dokumenty XLII Synodu Płockiego zawierają dwadzieścia trzy aneksy do statutów. W czterech aneksach wymieniane jest Seminarium Duchowne.

a. Aneks VI Instrukcja o zabezpieczeniu majątku parafialnego przy zmianie na stanowisku proboszcza³⁸

Wzmianka o Seminarium Duchownym pojawia się w n. 6 omawianej instrukcji. Znajdują się tam wymagania określające, iż w protokole zdawczo-odbiorczy „należy również zaznaczyć, czy pracownicy kościelni otrzymali wynagrodzenie, czy wszelkie świadczenia na rzecz Kurii Diecezjalnej, Seminarium Duchownego oraz podatki zostały uregulowane”³⁹.

b. Aneks XV Statut Rady Kapłańskiej⁴⁰

Rada Kapłańska, stanowiąca reprezentację prezbiterium diecezjalnego, jest organem wspierającym biskupa w kierowaniu diecezją⁴¹. Celem ułatwienia organizacji wyborów do Rady Kapłańskiej zostało powołanych sześć okręgów wyborczych terytorialnych i jeden personalny. W n. 5 omawianego statutu czytamy: „Wybory do Rady Kapłańskiej, zarządzane przez biskupa diecezji, odbywają się – w oznaczonym dniu – w następujących okręgach wyborczych: a) okręg personalny (księża pracujący w Kurii Diecezjalnej, w Seminarium Duchownych, Muzeum Diecezjalnym, księża studenci); b) sześć okręgów terytorialnych (odpowiadających dekanatom rejonowym)”⁴².

Kolejna wzmianka o Seminarium Duchownym znajduje się w n. 19 statutu Rady Kapłańskiej, gdzie jest mowa o członkach wchodzących w jej skład z urzędu: „Do Rady Kapłańskiej wchodzi z urzędu: biskupi pomocniczy, wikariusze generalni, wikariusze biskupi, dyrektor Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diece-

³⁷ Por. tamże, st. 351.

³⁸ Por. Aneks. VI. Instrukcja o zabezpieczeniu majątku parafialnego przy zmianie na stanowisku proboszcza, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 168-169.

³⁹ Por. tamże, n. 6, s. 169.

⁴⁰ Por. Aneks XV. Statut Rady Kapłańskiej, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 196-198.

⁴¹ Por. KPK, kan. 495 § 1; Statut Rady Kapłańskiej, n. 1, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 196.

⁴² Statut Rady Kapłańskiej, n. 5, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 196.

zjalnej, rektor Wyższego Seminarium Duchownego, przewodniczący kapituły katedralnej”⁴³.

c. Aneks XIX Statut Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego⁴⁴

„Celem Studium jest poszerzenie i pogłębienie wiedzy ze szczególnym uwzględnieniem aspektu duchowego, intelektualnego i duszpasterskiego, właściwego Kościołowi po Soborze Watykańskim II”⁴⁵. Obowiązek odbycia pełnego toku studiów mają wszyscy księża diecezjalni⁴⁶.

Wzmianka o Seminarium Duchownym pojawia się przy omawianiu wykładowców oraz siedziby Studium: „Wykładowcami Studium są w zasadzie księża prowadzący zajęcia dydaktyczne w Seminarium Duchownym w Płocku”⁴⁷. „Siedzibą Studium jest Seminarium Duchowne w Płocku”⁴⁸.

d. Aneks XX Statut Sekcji katolików Świeckich Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego⁴⁹

Celem Sekcji jest systematyczne pogłębianie wiedzy i formacji religijnej katolików, a tym samym umożliwienie im pełniejszego zaangażowania w dzieło apostołatu świeckich w Kościele.

Podobnie jak w Statucie Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego tak i w tym dokumencie Seminarium Duchowne wymieniane jest przy omawianiu wykładowców Sekcji i jego siedziby: „Zajęcia dydaktyczne w Sekcji prowadzą wykładowcy, mianowani przez biskupa płockiego, głównie spośród profesorów Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku”⁵⁰. „Angażowanie osób spoza grona profesorów Seminarium Duchownego do pracy w Sekcji leży w gestii dyrektora, po uzyskaniu zgody biskupa płockiego”⁵¹. „Siedziba Sekretariatu Sekcji mieści się na terenie Seminarium Duchownego w Płocku”⁵².

5. Wyższe Seminarium Duchowne w „Dokumentacji prac XLII Synodu Płockiego”

„Dokumentacja prac XLII Synodu Płockiego” skupia piętnaście pism o różnym charakterze. W czterech dokumentach jest mowa o Seminarium Duchownym.

⁴³ Tamże, n. 19, s. 197.

⁴⁴ Por. Aneks XIX. Statut Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 204-205.

⁴⁵ Tamże, n. 2, s. 204.

⁴⁶ Por. tamże, n. 8, s. 205.

⁴⁷ Tamże, n. 9, s. 205.

⁴⁸ Tamże, n. 10, s. 205.

⁴⁹ Por. Aneks XX. Statut Sekcji katolików Świeckich Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 205-207.

⁵⁰ Tamże, n. 18, s. 207.

⁵¹ Tamże, n. 19, s. 207.

⁵² Tamże, n. 20, s. 207.

Dwa dokumenty „Skład komisji synodalnych (powołanych przez Biskupa Płockiego 19 II i 23 IV 1987 r.)”⁵³ oraz „Listy uczestników 42 Synodu Płockiego”⁵⁴ zostały już przedstawione w punkcie 1 niniejszej publikacji.

Dwa kolejne dokumenty to „Dekret o rozpoczęciu 42 Synodu Płockiego”⁵⁵ oraz „Dekret zwołujący pierwszą sesję plenarną synodu”⁵⁶ zawierają tylko wzmiankę o Seminarium Duchownym.

Zakończenie

XLII Synod Diecezji Płockiej jest do dziś ostatnim synodem diecezjalnym. Jego postanowienia promulgowane przez Biskupa Płockiego Zygmunta Kamińskiego obowiązują aktualnie w Diecezji Płockiej. Na podstawie analizy statutów i dokumentów synodalnych można stwierdzić, że tylko kilka statutów odnosi się bezpośrednio do instytucji Wyższego Seminarium Duchownego, a w pozostałych miejscach jest tylko krótka wzmianka o nim. Należy mieć jednak na uwadze, że istnieje wiele innych norm prawnych znajdujących się w KPK lub wydanych przez Kongregację Kurii Rzymskiej, które odnoszą się do instytucji Seminarium Duchownych. W sytuacji tak bogatego prawodawstwa biskupowi diecezjalnemu pozostaje niewiele aspektów, które wymagałyby dodatkowo jego ustawodawczej interwencji.

⁵³ Por. Skład komisji synodalnych (powołanych przez Biskupa Płockiego 19 II i 23 IV 1987 r.), XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 257-261.

⁵⁴ Por. Lista uczestników 42 Synodu Płockiego, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 262-268.

⁵⁵ Dekret o rozpoczęciu 42 Synodu Płockiego, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 230-231. „Na wspomnianą uroczystość rozpoczęcia synodu diecezjalnego zapraszam Synodalną Komisję Główną i pozostałe Komisje Synodalne, które w trzyletnim trudzie i wysiłku wypracowały niezbędne projekty dokumentów, Kapitułę Katedralną, Kapitułę Kolegiacką, Księży zatrudnionych w Kurii Diecezjalnej, Księży Profesorów i Alumnów Seminarium Duchownego, Księży Dziekanów, po dwie osoby – wybrane przez duszpasterzy – z każdej wspólnoty parafialnej (najlepiej spośród członków Parafialnej Rady Duszpasterskiej), przełożonych prowincji i domów zakonnych męskich i żeńskich istniejących na terenie diecezji, przedstawicieli Zarządu Klubu Inteligencji Katolickiej w Płocku, Instytutu Wyższej Kultury Religijnej, Stowarzyszenia Rodzin Katolickich. Wymienione kategorie uczestników zobowiązują do udziału w otwarciu synodu jako reprezentację całego Ludu Bożego Kościoła Płockiego”.

⁵⁶ Dekret zwołujący pierwszą sesję plenarną synodu, XLII Synod Diecezji Płockiej, dz. cyt., s. 236-238. „Do udziału w pierwszej sesji plenarnej 42 Synodu Płockiego a następnie dwóch kolejnych sesji (ich terminy zostaną podane odrębnie) zapraszam, a w oparciu o kan. 463 §§ 1-2 KPK – zobowiązują następujące kategorie osób: Księży Biskupów Pomocniczych, Wikariusza Generalnego, Członków Kapituły Katedralnej, Członków Rady Kapłańskiej, Księży Dziekanów, dwudziestu czterech kapłanów wybranych na synod w poszczególnych dekanatach, dwóch Przełożonych męskich Instytutów Zakonnych wybranych przez ogół Przełożonych, dziesięć Przełożonych żeńskich Instytutów Zakonnych wybranych przez ogół Przełożonych, siedemdziesiąt dwie osoby świeckie wybrane przez Diecezjalną Radę Duszpasterską (po trzy z każdego dekanatu), Członków wszystkich Komisji Synodalnych, Członków Samorządu Alumnów Wyższego Seminarium Duchownego (Dziekan, Wicedziekan, Sacelan) oraz pięciu Alumnów wybranych na poszczególnych kursach, dwóch Alumnów Niższego Seminarium Duchownego wskazanych przez Ks. Inspektora”.

RESUMEN

Seminario Mayor en los estatutos y documentos del XLII Sínodo Diocesano de Plock. El XLII Sínodo Diocesano de Plock fue celebrado desde el 19 de febrero de 1987 hasta el 7 de junio de 1991. Su objeto fue la respuesta a los nuevos retos del mundo. Entre varios temas fue también discutido lo que se refiere al Seminario Diocesano. Varios documentos y estatutos sinodales hacen la referencia a esta instrucción diocesana. Para facilitar la presentación de la normativa fue necesario agruparla según los temas a los que se refieren. Después de una breve introducción se enumera los profesores y los alumnos que participaron en el sínodo diocesano y también los documentos introductorios al sínodo que hacen la referencia al seminario mayor. En los siguientes párrafos se presenta lo que se refiere a las vocaciones sacerdotales, a la formación del sacerdocio, a la formación permanente de los presbíteros, a la celebración del sacramento de la penitencia y a los asuntos económicos del seminario diocesano. Finalmente se hace la referencia al seminario diocesano en los apéndices y los demás documentos sinodales.

Resumiendo la análisis de la legislación sinodal y los documentos sinodales se puede decir que no contienen muchas normas singulares referente al seminario mayor. Sin embargo hay que tener en cuenta que existen otras normas del CIC y otras provenientes de las Congregaciones de la Curia Romana que regulan la institución del seminario mayor. Por esto no quedan asuntos que requieren una intervención legislativa del obispo diocesano.